

Tisková zpráva, 5. února 2015, České Budějovice

ŽENY V KOSMU aneb První byla Valentina

Ve čtvrtek 29. ledna 2015 navštívil Hvězdárnu a planetárium České Budějovice Milan Halousek, jeden z předních českých popularizátorů kosmonautiky. Milan Halousek poutavě hovořil nejen o historicky prvním kosmickém letu Valentiny Těreškovové, ale i o dalších ženách ve vesmíru. Vzpomněl například jednu z nejzkušenějších žen, pilotku a velitelku Eileen Collinsovou (USA). Diváky pobavil příběhem o kosmonautovi Juriji Malenčenkovi, který se na žádné fotografii neusmívá. Na závěr nastínil, kam povedou dlouhodobé mise, jaké složení posádky by bylo ideální a že třeba takový porod během letu nepřichází v úvahu.

Do dnešních dnů bylo ve vesmíru celkem 538 lidí ze 36 států, z toho 59 žen z 9 států. Kosmonautika stále zůstává doménou převážně mužů. První a nadlouho poslední ženou v kosmu byla sovětská kosmonautka Valentina Těreškovová. „Ruska v kosmu měla ztvárnit Gagarina v sukni,“ říká Halousek a navazuje: „Proslychá se, že byla vybrána ze tří favoritek na základě fotografií předložených Kremlu. Byla nejhezčí, to asi jo.“ Těreškovová startovala 16. června 1963 v raketě Vostok 6. Ve vesmíru strávila téměř tři dny. Svůj let ale vůbec nezvládla, většinu času proplakala nebo prospala. Podle Halouska za to prý až tak nemohla, celé to bylo uspěchané. Naštěstí přistála živá a mohla se stát touženou ikonou. Nicméně trauma z jejího letu panovalo dlouhých 19 let. Až v roce 1982 vzlétla do kosmu druhá žena, Ruska Světlana Savická. Američané si na první astronautku počkali až do roku 1983. Sally Rideová se účastnila letu raketoplánu Challenger spolu s dalšími čtyřmi astronauty. A jaká je bilance kosmonautek dnes? „USA má jedenáct astronautek plus čtyři ženy ve výcviku na delší lety, Rusko dvě, Evropa jednu, Japonsko jednu plus něco z čínské strany,“ shrnuje přednášející.

Dlouhodobé mise budou směřovat na Měsíc, Mars, k Venuši či na planetku. Takový tým by se ideálně skládal z pěti mužů a dvou žen. Podle Halouska na tyto mise poletí některé z dětí, kterým je dnes 15 let. S dlouhodobými cestami souvisí i otázka rození dětí ve vesmíru a to si zatím nedokážeme představit. Jak by během těhotenství na vývoj plodu působil stav beztlíže? A co škodlivé kosmické záření? Samotný porod je pak závislý na gravitaci.

Řeč byla i o turistice ve vesmíru, která se v budoucnu stane bezpochyby velkým byznyssem. Do vesmíru se podívalo pouze pár turistů; první kosmická turistka v roce 2006. Letos se do vesmíru chystá britská zpěvačka Sarah Brightmanová. Příprava jí zabere téměř celý rok. Je potřeba podstoupit lékařská vyšetření, tvrdý trénink, mluvit anglicky i rusky, přijmout za své jak základní úkony (příprava jídla, obsluha toalety,...) tak reakci v krizových situacích. Zájemci necht' si připraví 35 milionů dolarů.

Milan Halousek je vedoucím odboru Vzdělávání České kosmické kanceláře, předsedou Astronautické sekce České astronomické společnosti a členem Astronomické společnosti Pardubice. Je organizátorem mezinárodní konference o kosmonautice KOSMOS-NEWS PARTY. Kosmonautikou se zabývá více než 30 let, některé kosmonauty zná osobně. V neposlední řadě je vášnivým sběratelem autogramů kosmonautů.

Hvězdárna a planetárium České Budějovice je instituce, zabývající se astronomickým výzkumem a seznamováním široké veřejnosti s astronomií a jí příbuznými vědami. Zřizovatelem instituce je Jihočeský kraj.

Petra Stolbenková
Hvězdárna a planetárium České Budějovice
tel. 386 352 044, e-mail: marketing@hvezdarnacb.cz
<http://www.hvezdarnaCB.cz>